

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 21.02.2024

Sayı: 267

10/1069

D. Müsavat Dervişoğlu
İzmir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2013 sonu itibarıyla Türkiye’de takipteki kredi kartlarının toplam borç tutarı 5 milyar 18 milyon TL’dir. 2022 yılı sonunda bu tutar 10 milyar 502 milyon TL’ye yükselmiştir. 2023’ün 6 ncı ayı sonunda 12 milyar 628 milyon TL olan bu rakam 2023’ün sonunda 19 milyar 215 milyon TL’ye yükselmiştir. 9 yılda 2 katına çıkan takipteki kredi kartları tutarı sadece son bir yılda %83’e yakın artmıştır. 2023 yılının Aralık ayında kredi kartı borcunu ödemiş gerçek kişi sayısı 120.635 olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılının Aralık ayında 90.259 olan bu sayı bir yılda yaklaşık yüzde 33,6 artarak finansal açıdan riskli boyutlara ulaşmıştır.

Kredi kartı kullanımının özellikle son bir yılda bu denli yükselmesi hem vatandaşların hem de KOBİ’lerin içinde bulundukları likidite sorununu aşmak amacıyla duydukları finansman ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Krediye erişimin yüksek maliyetli ve zor olduğu ortamda hem bireyler hem de firmalar kredi kartı kullanımına yönelmiştir. Fakat bu yöntem, takip eden dönemde gelir artışı veya uygun maliyetli finansman erişimi olmadığı takdirde sorun yaşanmasına sebep olacaktır. Kredi faizlerinin düşmediği, uygun finansmana ulaşımın kolaylaşmadığı her ay takibe düşen borç miktarı giderek artacaktır. Böylece halihazırda zayıflayan ekonomik aktivite, talebin aniden kesilmesiyle birlikte iktisadi küçülme (resesyon), yüksek işsizlik vb. başka makro ekonomik sorunlara neden olabilir. Bankacılık kesimi için ise tahsil edilemeyen alacakların büyümesine ve bilançoların bu yönde bozulmasına sebep olabilecektir. Görülmektedir ki istikrarsız ve başarısız ekonomi yönetimi vatandaşlarımızı borç-faiz sarmalına sürüklerken, ekonomide finansman krizine neden olmaktadır.

Bu nedenlerle, kredi kartı kullanımının kişilerin gelirine uygun hale getirilmesi, diğer finansman araçlarının oluşturulması için politikaların tespit edilmesi amacıyla Anayasa’nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

D. Müsavat Dervişoğlu
İzmir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Bireysel kredi kartlarının toplam tutarı 2013 yılı sonunda 83,6 milyar TL iken 2022 sonunda 452,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Son bir yılda ise %161,9 oranda artarak 1 trilyon 185 milyar TL'ye yükselmiştir. 2013 sonu itibarıyla takipteki kredi kartlarının toplam tutarı ise 5 milyar 18 milyon TL'dir. 2022 yılı sonunda bu tutar 10 milyar 502 milyon TL'ye yükselmiştir. 2023'ün 6. ayı sonunda 12 milyar 628 milyon TL olan bu rakam 2023'ün sonunda 19 milyar 215 milyon TL'ye yükselmiştir. 9 yılda 2 katına çıkan takipteki kredi kartları tutarı sadece son bir yılda %83'e yakın artmıştır.

2023 yılının Aralık ayında kredi kartı borcunu ödememiş gerçek kişi sayısı 120 bin 635 olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılının Aralık ayında 90 bin 259 olan bu sayı bir yılda yaklaşık yüzde 33,6 artarak finansal açıdan riskli boyutlara ulaşmıştır. Diğer yandan bireysel kredi kartı borcunu ödememiş gerçek kişilerden borcu devam etmekte olan kişi sayısı açıklanan son verilere göre 2022 yılı Eylül ayında 2 milyon 743 bin 104'tür. 2013 yılının Aralık ayında 1 milyon 734 bin 26 kişi olan borcu devam edenlerin sayısına on yılda bir milyon borçlu kişi daha eklenmiştir.

Enflasyonist ortamda kredi kartları tüketiciler için zahiri bir alım gücü oluşturmaktadır. Bu durumda gelecekte fiyatların artacağı beklentisi, talebin öne çekilmesine ve enflasyon üzerinde bir talep baskısı oluşmasına sebebiyet vermektedir. Ancak finansal okur yazarlığın düşük olduğu Türkiye'de vatandaşlarımız orta ve uzun vadede gelir gider dengelerini ayarlamakta güçlük çekmektedir ve borçlanma-faiz sarmalına girmektedir. Diğer yandan yüksek enflasyonist ortamda kredi kartı vasıtasıyla borçlanma imkânı olmayanlar, bu ortamdan yararlanamamakta ve harcama adaleti bozulmaktadır.

Kredi kartlarının toplam borcunun ve buna paralel olarak takipteki kredi kartı borcu miktarının son bir yılda olağanüstü artması bireysel anlamda alım gücünde yaşanan kayıplarla açıklanabilir. Ticari kredi kartlarının borç miktarının artışı da artan faiz oranı ile özellikle finansmana erişimin kısıtlanması sonucu KOBİ'lerin kredi kartlarına yönelmesine ile oluşmuştur.

Kredi kartı kullanımının özellikle son bir yılda bu denli yükselmesi hem vatandaşların hem de KOBİ'lerin içinde bulundukları likidite sorununu aşmak amacıyla duydukları finansman ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Krediye erişimin yüksek maliyetli ve zor olduğu ortamda hem bireyler hem de firmalar kredi kartı kullanımına yönelmiştir. Fakat bu yöntem, takip eden dönemde gelir artışı veya uygun maliyetli finansman erişimi olmadığı takdirde sorun yaşanmasına sebep olmaktadır. Uygun finansmana ulaşımın kolaylaşmadığı her ay takibe düşen borç miktarı giderek artacaktır. Böylece halihazırda zayıflayan ekonomik aktivite, talebin aniden kesilmesiyle birlikte iktisadi küçülme (resesyon), yüksek işsizlik vb. başka makro ekonomik sorunlara neden olabilir. Bankacılık kesimi için ise tahsil edilemeyen alacakların büyümesine ve bilançoların bu yönde bozulmasına sebep olabilir. Bu nedenlerle, kredi kartı kullanımının kişilerin gelirine uygun hale getirilmesi, diğer finansman araçlarının oluşması için politikaların tespit edilmesi gerekmektedir.